

Felkészülés a májusi cserebogár 1968. évi várható rajzására

KOLONITS JÓZSEF

Hazánk egyik legveszélyesebb rovarkárosítója a májusi cserebogár (*Melolontha melolontha* L.). Évente mintegy 3—400 ha erdősítés és csemetekert esik áldozatul károsításának.

Helyes és gazdaságos védekezés elsősorban a rajzó bogarak ellen fogantatható. Ekkor hatásos védekezéssel elérhetjük, hogy egy-egy nősténnyel 60—80 petét, illetve kikelő pajort semmisíthetünk meg. A bogarak elpusztításához jóval kevesebb — tized mennyiségű — vegyszerre van szükség, mint a pajorok elpusztításához. A talajban történő „fertőtlenítés” körülményes és nagyon költséges. Ezért minden korszerű eszközt és módot meg kell ragadnunk a petezés előtt álló bogarak elpusztítására. Kísérleteket végzünk tehát a petező bogárnak a talajfelszínen történő elpusztítására.

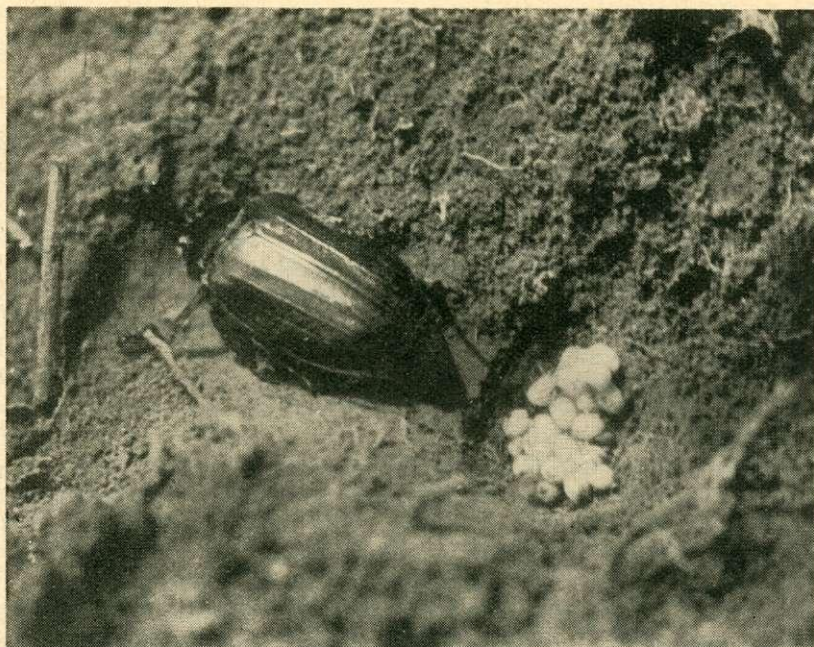
A cserebogár és pajorja elleni eredményes és gazdaságos védekezés alapfeltétele a várható rajzás pontos meghatározása. A várható rajzás kiterjedésének és erősségének ismeretében felkészülhetünk a védekezésre. A felkészülés a szükséges gépek (Rapidtox-repülőgép stb.), vegyszerek (Lindán-DL készítmények) biztosításából és a bogarak összegyűjtésének széleskörű megszervezéséből áll.

A vegyszeres védekezés az erdőszegélyekre (10—15 m mélységig) rajzófákra és erdőszávokra terjed ki. A szükséges vegyszermennyiség ha-onként mintegy 20—25 kg.

A várható rajzás erősségét az előző években károsított területeken végzett gödörásások alapján határozhatjuk meg. Begyűjtjük és megvizsgáljuk a károsító itt található fejlődési alakjait, amelyekből meghatározhatjuk a bogár ki-fejldésének és kibújásának idejét, továbbá várható károsításának nagyságát.

1. ábra. Májusi cserebogár bábja és a kifejlett bogár
1967. szeptember 5-én

2. ábra. Petéző bogár a talajban 1967. május 5-én

Vizsgálataink azt mutatták, hogy a pajorok korát a fejtok méretéből állapíthatjuk meg a legkönnyebben. A méretek koruk szerint a következőképpen változtak:

Egyéves	pajorok L—1. fejtok mérete: 2,6—3,8 mm
Kétéves	pajorok L—2. fejtok mérete: 3,8—6,0 mm
Hároméves	pajorok L—3. fejtok mérete: 6,0—8,4 mm

Megfigyeléseink azt mutatták, hogy a másodéves pajorok okozzák a legerzékenyebb károkat, nem a harmadévesek. *A legerősebb károsításra tehát mindig a rajzást követő évben számíthatunk.* A pajorok teljes testnagyságukat a második év végére érik el. Harmadéves korukban nagyságuk már lényegesen nem változik, rágásukat júniusban befejezik és így károsításuk nagysága is visszaesik. A tarnaleleszi, erdőkövesdi és a bánhorváti erdészet területén végzett megfigyeléseim szerint, ha a másodéves pajorok károsítását 100⁰/₀-osnak vesszük, a harmadéves pajorok csak mintegy 20⁰/₀-os kárt okoznak.

A meleg (maximum: 30—35°C) és száraz időjárás következtében 1967-ben a bábulás július 15-én kezdődött (tarnaleleszi erdészet). Ekkor a bábok és pajorok darabszám aránya 1 : 1 volt. Augusztus 25-éig minden pajor bebábult, majd augusztus 30-án megjelentek az első bogarak, így szeptemberben már kifejlett bogarakat is lehetett találni.

Azokon a helyeken, ahol az átlagos báb- és bogárszám eléri a 2 m²-enkénti egy darabot, már erős rajzásra számíthatunk. Rajzáskor a bogarak darabszáma az erdőszegélytől az erdő belseje felé 15—20 m-ig fokozatosan csökken.

Országos anyag- és adatbegyűjtésünk alapján, valamint a korábbi évek adatait figyelembevéve, a következőkben adunk tájékoztatást a várható rajzás kiterjedéséről és erősségéről:

Az V. törzs rajzása 1968-ban az ország erdőterületéből előreláthatóan mintegy 80—100 000 ha-t érint.

Erősebb rajzásra lehet számítani: a Mátrai Erdőgazdaságban Tarnalesz, Erdőkövesd, Parádfürdő, Pásztó, Nagybátony, a Keletbükki Erdőgazdaságban Putnok, Bánhorváti, Méra, Szendrő, a Nyugatbükki Erdőgazdaságban Ózd, Bélapátfalva, Árló, Szilvássvár, a Zemplénhegységi Erdőgazdaságban Boldogkőváralja, a Cserháti Erdőgazdaságban Salgótarján, Romhány, s a Börzsönyi Erdőgazdaságban Kosd határában.

Közepes és gyenge rajzásra lehet számítani: a Mezőföldi Erdőgazdaságban Lovasberény, Vál, Pusztavám, a Pilisi Erdőgazdaságban Süttő, Piliscsaba, Észak- és Dél-Somogyi Erdőgazdaságban Karád, Kaposvár, Középrigóc, Észak- és Dél-Zalai Erdőgazdaságban sórványos rajzás, Dunaártéri Erdőgazdaságban Baja, a Kisalföldi Erdőgazdaságban Magyaróvár, a Mecseki Erdőgazdaságban Sellye, a Nyírségi Erdőgazdaságban Nyírbétek, Nyíregyháza, Baktalórántháza és a Hajdúsági Erdőgazdaságban Debrecen, Józsa határában.

A várható rajzás a felsorolt erdőgazdaságok egész területét érintheti. A megadott prognózis csak a főbb rajzási körzeteket sorolja fel.

И. Колонич: ПОДГОТОВЛЕННОСТЬ К ЛЁТУ МАЙСКОГО ХРУЩА В 1968 Г.

Экономическая мера борьбы с майским хрущом. Направляется на истребление жуков, находящихся перед яйцекладкой. В связи с этим надо знать площадь распространения и степень ожидаемого лёта. Возраст личинок (генерация) вредителя можно определить на основе размера чехла головки и из этого можно сделать вывод о сроке вылёта. Автор занимается изучением распространения и степенью ожидаемого в 1968 году лёта жука по лесхозам.

Kolonits J.: VORBEREITUNGEN ZUR BEGEGNUNG DES MAIKÄFERLUGS 1968.

Die wirtschaftliche Bekämpfung des Maikäfers (*Melolontha melolontha* L.) richtet sich auf die Vernichtung der Käfer vor der Eierablage. Dazu ist die Kenntnis von Ausmass und Stärke des vorstehenden Flugs nötig. Zur Alterbestimmung der Engerlinge dienen die Abmessungen der Kopfkapsel. Aus diesen Abmessungen kann auf den Zeitpunkt des Fluges geschlossen werden. Verfasser gibt die geschätzte Ausdehnung und Stärke des vorstehenden Flugs 1968 für die einzelnen Forstwirtschaftsbetriebe an.

Tudatosítsuk jobban az erdő jelentőségét!

SZILAS GÉZA

A napokban, a második világháború pusztításától megmentett néhány régi szakkönyvem és folyóiratom között böngészve, a kezembe akadt az „Erdészeti Lapok” egy 1928. évi száma (LVIII. évfolyam, V. füzet).

A lap nagyrabecsült akkori szerkesztője a földművelésügyi tárca képviselőházi tárgyalásáról írt beszámolójában a következőket panaszolja:

„Az előadónak egyébként igen tartalmas beszédében az „erdő”, vagy „erdőgazdaság” szónak még csak halvány árnyékát sem vagyunk képesek a képviselőházi naplókban felfedezni, nemkülönben nélkülözzük azt a többi szintén értékes hozzászólásokban is.”

Majd így folytatja a cikkíró:

„Nincs a mezőgazdaságnak olyan kis *mellékágazata*, amelyről komoly kritika, vagy biztató ígélet el ne hangzott volna, — az *erdőgazdaság* ellenben mintha a világon sem léteznék, mintha minálunk nem volnának *égetően sürgős* megoldandó feladatok.”

A cikket azzal a következtetéssel zárja le a szerző, hogy „... bízunk abban, hogy a nemzet egyeteme előtt a mi... feladataink... szükségessége kifeje-